

з діяльністю держави та ті, що пов'язані з діяльністю платників податків, такі як високий рівень податкового навантаження (ефект Лаффера), значні витрати на адміністрування податків, значна кількість податкових пільг, підвищення рівня корупції в країнах, недосконалість податкового законодавства. Загрози, що пов'язані з діяльністю платників податків: ухилення від сплати податків, невиконання вимог податкових органів з метою несплати податків та низький рівень податкової культури.

Серед основних заходів, що допомагають підвищувати рівень податкової безпеки є наступні: підвищення рівня податкової культури, виявлення критичних ситуацій, розробка відповідних заходів для усунення наслідків реалізації загроз, розробка захисних програм для автоматизованої інформаційної системи.

Таким чином, саме високий рівень податкової культури, правовий характер податкових відносин, єдність усіх елементів функціонування податкової системи країни та відповідність державної податкової політики сучасним умовам економічного розвитку є основними умовами, які визначають рівень податкової безпеки країни. Низький рівень забезпечення податкової безпеки державою має безпосередній вплив на рівень фінансової безпеки держави, послаблює її фінансову систему, що в кінцевому випадку відбивається на економічному зростанні.

Список використаної літератури:

1. Податковий кодекс України від 15.04.2017 р. № 2755-17 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
2. Барановський О.І. Фінансова безпека в Україні(методологія оцінки та механізми забезпечення) / О.І. Барановський; Київ. нац. торг.-екон. ун-т. — К., 2014. — 759 с.
3. Мартюшева, Л.С. Фінансова безпека підприємства як самостійний об'єкт управління [Текст] /Л.С. Мартюшева, Т.Е. Петровська Т.Е.// Научно-технический сборник. - К., 2006. - С. 235-238.

ПОДАТКОВЕ ПЛАНУВАННЯ ЯК СПОСІБ УБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

*Глущенко О. О., Східноукраїнський національний університет імені
Володимира Даля*

В забезпеченні діяльності підприємства застосовуються різноманітні способи. Одним з таких слід визнати податкове планування, грамотне здійснення якого спроможне одночасно забезпечити фінансову безпеку підприємства і задоволення інтересів підприємства у вигляді отримання відповідних надходжень до бюджетів різного рівня.

Податкове планування розглядається як функція податкового менеджменту підприємства і за суттю одночасно виступає і як форма реалізації податкової політики підприємства, і як спосіб забезпечення його фінансової

діяльності. Але для того, щоб використовувати податкове планування для позначених цілей, необхідно мати чітке уявлення про його зміст, особливості та форми реалізації.

Поняття податкового планування не має однозначного трактування, але підходи до визначення його сутності достатньо виразно поділяються на три основних напрями, відмінності яких викликані принциповими розбіжностями поглядів на цільове призначення податкового планування: як мінімізація податкових зобов'язань, як оптимізація податкових зобов'язань і як спосіб збалансованості інтересів підприємства на держави.

За першим напрямом цільовим призначенням податкового планування є мінімізація податкових зобов'язань, а підприємство як платник податків виступає антагоністом держави, у бюджетах різних рівнів якої ці податки акумулюються і у подальшому виступають засобом забезпечення суспільних потреб. За суттю така антагоністична позиція виражає ставлення підприємства до сплати податків – зменшити їх, хоча і законними способами, але за формою дуже відверто цю позицію демонструє. Саме тому у пізніших наукових працях та навчальних виданнях дещо інакше за формою, але при збереженні змісту основну мету податкового планування на підприємстві сформульовано в такий спосіб: оптимізація податкових зобов'язань.

Різниця між мінімізацією та оптимізацією податкових платежів полягає в тому, що мінімізація податків передбачає зменшення податкових виплат без врахування особливостей функціонування підприємства, що може призвести до конфлікту цілей його податкового та фінансового менеджменту. Неконтрольована мінімізація податків також може стати причиною посилення контролю діяльності підприємства з боку податкових органів. А податкова оптимізація передбачає пошук засобів досягнення найменшої суми податкових виплат, при якій ймовірність виникнення небажаних наслідків від впровадження цих засобів мінімальна.

Проте не можна не визнати, що все, що суперечить законодавству, навіть якщо воно використовується із добрими (для підприємства чи для конкретного підприємця) намірами, не може бути виправдане жодними аргументами. Тому одночасно, несплата податків – це злочин проти держави, а невикористання всіх законних можливостей для зменшення оподаткування – це злочин проти власного підприємства [2, с. 58]. У необхідності ухвалення рішень на користь однієї зі сторін цієї дилеми і полягає складність податкового планування на підприємстві. І вирішувати цю дилему підприємства мають постійно, протягом усього терміну свого існування.

І лише порівняно недавно у наукових публікаціях (поки ще нечисленних) з'явився новий погляд на сутність податкового планування на підприємстві, за яким воно виступає засобом балансування інтересів держави і підприємства. Такий погляд більшою мірою відповідає сучасним поглядам на відносини підприємства та держави, які з відносин підпорядкування повільно, але неухильно перетворюються на партнерські завдяки посиленню соціальної відповідальності бізнесу.

Отже, податкове планування на підприємстві є видом діяльності у податковому менеджменті, його основною функцією. Її реалізація в практиці податкового менеджменту спрямована на мінімізацію або оптимізацію податкових платежів шляхом виконання сукупності управлінських дій з визначення за допомогою низки показників бажаного майбутнього фінансового стану підприємства, найкращих способів його досягнення з урахуванням особливостей податкового, господарського та цивільного законодавства.

Найбільш повно зміст податкового планування як функції податкового менеджменту підприємства розкрито в [1, с. 16-17]: цілеспрямована діяльність підприємства на зменшення податкового навантаження, максимізацію прибутку підприємства та збільшення обсягу коштів, що залишаються у його розпорядженні.

Трансформація змісту податкового планування як функції податкового менеджменту підприємства у площину практичних дій відбувається за двома напрямками:

пряме планування: своєрідне калькулювання сум податкових платежів підприємства у майбутньому періоді, розроблення графіка їхньої сплати (податкового платіжного календаря). За цим напрямком планування податкових платежів є одноваріантним і безальтернативним, адже види податків для тих чи інших сфер підприємницької діяльності, а також граничні терміни їхньої сплати визначено законодавчо. Такий підхід не розкриває усіх можливостей податкового планування;

зворотне планування: розрахунок суми належної до сплати в бюджет та державних фондів у майбутньому звітному періоді, результати якого становлять основу планування фінансової діяльності підприємства з метою забезпечення платіжного графіку та резервування коштів. Такий підхід передбачає можливість вибору альтернативних рішень щодо використання тих чи інших схем оподаткування та здійснення фінансово-господарської діяльності підприємства [1, с. 16-17].

Найчастіше у практиці податкового менеджменту вітчизняні підприємства застосовують схему прямого податкового планування, оскільки воно простіше, звичніше, не потребує творчого підходу. Але результативнішим з точки зору зменшення податкового навантаження, максимізації прибутку підприємства та збільшення обсягу коштів, що залишаються у його розпорядженні, є зворотне податкове планування, яке дозволяє зорієнтувати діяльність підприємства на досягнення мети податкового менеджменту або при застосуванні інших концепцій управління підприємством врахувати цю мету у дереві цілей підприємства, взаємозв'язавши її з іншими цілями.

Податкове регулювання як функція податкового менеджменту підприємства становить собою сукупність економіко-організаційних заходів оперативного втручання у процес виконання податкових зобов'язань за результатами оперативного контролю його перебігу, аналізу стану інституційного середовища системи оподаткування у країні. Податкове регулювання як функція податкового менеджменту більш доцільна на

макрорівні. Щодо мікрорівня, тобто податкового менеджменту підприємства доцільніше говорити про функцію організації, у якій предметом організування є процеси, що з позиції процесного підходу складають зміст податкового менеджменту.

Список використаної літератури:

1. Адамик О. В. Податкове планування: [навч. посіб.] / О. В. Адамик. – Тернопіль: ТАНГ, 2005. – 99 с.
2. Загородній А. Г. Податки та податкове планування підприємницької діяльності : [монографія] / А. Г. Загородній, А. В. Єлісеєв. – Львів: Центр бізнес-сервісу, 2003. – 152 с.

АУДИТ В СИСТЕМІ АНТИКОРУПЦІЙНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ

Гнилицька Л. В., д-р екон. наук, професор, Київський національний економічний університет імені В. Гетьмана, м. Київ

Однією з найістотніших проблем країн пострадянського простору є високий рівень корупції в усіх сферах життєдіяльності суспільства. Не виключенням є й Україна, де корупція та шахрайство набули масових масштабів, що істотно перешкоджає її економічному зростанню та загрожує національній безпеці. Для подолання цих явищ запроваджено Закон України про антикорупційну діяльність [1], який спрямований на визначення загальних засад запобігання корупції та шахрайства у діяльності суб'єктів суспільного інтересу. Однак, більшість антикорупційних заходів органів влади носить формальний характер і зводиться до ухвалення документів політичного характеру. Між тим, згідно зі світовими дослідженнями, за рівнем корпоративного шахрайства Україна займає 6 місце в рейтингу країн світу (45% опитаних підприємств підтвердили випадки шахрайства), поступаючись лише таким країнам як Росія – (71%), Південна Африка – (62%), Кенія - (57%), Канада - (56%) та Мексика (51%) [2].

За даними опитування вітчизняних підприємств до основних видів корпоративного шахрайства відносять: використання майна у власних інтересах та викрадення активів (31% опитаних); корупція – (24% опитаних); викривлення первинних облікових даних – (21% опитаних); незаконне використання Інтернету для власних потреб та інші види кіберзлочинності – (15% опитаних).

Відтак, найпоширенішим серед видів корпоративного шахрайства поряд з використанням майна у власних інтересах є корупція. Під *корупцією* розуміють використання особою, наданих їй службових повноважень, чи пов'язаних з ними можливостей з метою одержання неправомірної вигоди або прийняття такої вигоди [1].

Корупція всередині підприємства полягає в тому, що менеджер або співробітник компанії вступає в змову з тими, хто в цій організації не працює.